Generalitat de Catalunya
Consell Interuniversitari de Catalunya
Oficina d'Accés a la Universitat

2026

Proves d'accés a la universitat

Llengua i cultura llatines

Sèrie 2

Indiqueu l'opció triada:

Exercici 3: Opció A ☐ Opció B ☐

Espai per a la correcció

Qualificació		
Exercicis	1	
	2	
	3	
	4	
Suma de notes parcials		
Qualificació final		

Espai per a la revisió

Comprovació	2a correcció

Etiqueta de qualificació

Etiqueta de correcció

Etiqueta de l'estudiant

Ubicació del tribunal .....

Número del tribunal .....

L'examen consta de QUATRE exercicis obligatoris: 1. Traducció; 2. Morfosintaxi i etimologia; 3. Cultura llatina i el seu llegat; 4. Exposició d'un tema de cultura llatina i el seu llegat.

En els exercicis 1, 2 i 4, responeu a TOTES les qüestions que s'hi plantegen. En l'exercici 3, trieu UNA de les dues opcions (A o B) i resoleu-la; indiqueu a la portada de l'examen l'opció escollida.

Podeu utilitzar el diccionari i l'apèndix gramatical en tots els exercicis de l'examen.

Les respostes han de ser clares i han d'estar redactades de manera coherent i cohesionada, amb correcció gramatical, lèxica i ortogràfica.

1. Exercici de traducció

[4 punts: la manca de coherència i cohesió en la redacció, i els errors gramaticals, lèxics i ortogràfics, així com les deficiències en la presentació, poden comportar un descompte de fins a 0,4 punts]

Feu la versió del text següent:

Guerra contra Tarent i aliança del rei Pirros amb els tarentins

Eodem tempore Tarentinis bellum indictum est, quia legatis Romanorum iniuriam fecerant. Tarentini contra Romanos auxilium poposcerunt Pyrrum, Epiri regem, qui ex genere Achillis originem trahebat. Tum primum Romani cum transmarino hoste dimicauerunt. Commissa mox pugna, Pyrrus elephantorum auxilio uicit.

Flavi Eutropi. *Breviari d'història de Roma*, II, 11, 1-2

Lèxic subratllat (per ordre alfabètic):
Achilles, *-is* (m.): Aquil·les (heroi de la Guerra de Troia).
committo, *commisi*, *commissum* (3a, tr.): emprendre; *commitere pugnam*, entaular combat.
Epirus, *-i* (f.): Epir (regió nord-occidental de Grècia).
genus, *-eris* (n.): llinatge.
indico, *indixi*, *indictum* (3a, tr.): anunciar; *bellum indicere*, declarar la guerra.
mox (adv.): de seguida, aviat.
posco, *poposci*, — (3a, tr.): (amb doble ac.) demanar (una cosa a algú).
primum (adv.): per primera vegada.
Pyrrus, *-i* (m.): Pirros, rei de l'Epir (297-272 aC).
quia (conj.): perquè.
Tarentini, *-orum* (m. pl.): els tarentins.
tempus, *-oris* (n.): temps, època.
traho, *traxi*, *tractum* (3a, tr.): fer derivar.
tum (adv.): llavors.
uinco, *uici*, *uictum* (3a, tr., intr.): (abs.) vèncer, triomfar.

2. Exercici de morfosintaxi i etimologia

[2 punts en total: la manca de coherència i cohesió en la redacció, i els errors gramaticals, lèxics i ortogràfics, així com les deficiències en la presentació, poden comportar un descompte de fins a 0,2 punts]

L'exercici consta de dos apartats. Responeu a les qüestions plantejades en cadascun d'ells.

2.1. Morfosintaxi [1 punt]

a) Analitzeu morfològicament *Tarentinis* i digueu quina funció sintàctica fa respecte a la forma verbal *indictum est*.

b) Indiqueu el subjecte i el complement directe del verb *fecerant*.

c) En la construcció *qui ex genere Achillis originem trahebat*, digueu quin tipus d'oració introdueix *qui*, quin és el seu antecedent i quina funció sintàctica fa respecte al verb *trahebat*.

d) Digueu com s'anomena la construcció formada per *Commissa* […] *pugna*; analitzeu morfològicament els elements que la constitueixen i especifiqueu la relació sintàctica existent entre ells.

2.2. Etimologia [1 punt]

a) Esmenteu un cultisme, derivat o compost, amb el qual estigui relacionat etimològicament cadascun dels següents mots llatins del text:

— *tempore*:

— *fecerant*:

— *hoste*:

— *uicit*:

b) Indiqueu amb quin mot llatí del text estan relacionades etimològicament les paraules:

— bel·ligerant:

— regicidi:

3. Exercici de cultura llatina i el seu llegat

[2 punts]

Trieu UNA de les dues opcions (A o B) que ofereix l'exercici i resoleu-la. **Indiqueu a la portada de l'examen l'opció escollida.**

OPCIÓ A

[Cada resposta correcta val 0,5 punts; les respostes errònies no seran penalitzades]

Escriviu en els espais en blanc el nom de l'autor llatí que correspon a cada descripció. No se'n repeteix cap.

3.1. La comèdia de Molière *L'avar* està inspirada en l'*Aulularia* de _____.

3.2. L'emperador August va ser protector del poeta _____ i li va oferir el càrrec de secretari personal.

3.3. _____ és el màxim representant de l'oratòria republicana.

3.4. Les *Geòrgiques* és un poema de _____, de caràcter didàctic, que tracta sobre les tasques del camp i lloa la vida rural.

OPCIÓ B

[Cada resposta correcta val 0,5 punts; per cada resposta incorrecta es descomptaran 0,16 punts i per les qüestions no contestades no hi haurà cap descompte]

Encercleu la lletra de l'opció que identifica el personatge que parla en els passatges següents de les *Metamorfosis* (traducció d'Adela M. Trepat i Anna M. de Saavedra).

3.1. «Caus, fill d'Èbal, pres en la joventut primera […] i veig la teva ferida que m'acusa. Tu ets el meu dolor i el meu crim; la meva destra ha de ser inscrita sobre la teva mort. Jo soc autor del teu traspàs. I tanmateix, ¿quina és la meva culpa? Si no és que jugar pot anomenar-se culpa, si no és que pot anomenar-se culpa estimar.»

a) Dèdal. ***c***) Júpiter.
b) Píram. ***d***) Apoł·lo.

3.2. «Oh, tant de bo pogués amb les arts del meu pare refer els pobles i infondre l'ànima a la terra modelada. Ara el llinatge mortal depèn de nosaltres dos. Així ha semblat bé als del cel; som els únics exemplars d'homes.»

a) Faetont. ***c***) Ligdus.
b) Deucalió. ***d***) Orfeu.

3.3. «I tu, arbre que amb les teves branques cobreixes el miserable cos de l'un, que aviat cobriràs el de tots dos, conserva els vestigis de la nostra mort i tingues sempre el fruit enfosquit en senyal de dol, en memòria de la doble sang vessada.»

a) Tisbe. ***c***) Dafne.
b) Pirra. ***d***) Eurídice.

3.4. «No pots ser gendre de Ceres contra la seva voluntat: havies de demanar-la, no de robar-la. Si m'és permès de comparar-me, tot i petita, amb els grans, també em va estimar Anapis; pregada tanmateix, i no com aquesta, aterrida, m'hi vaig maridar.»

a) Iante. ***c***) Aracne.
b) Cíane. ***d***) Ariadna.

4. Exercici d'exposició d'un tema de cultura llatina i el seu llegat

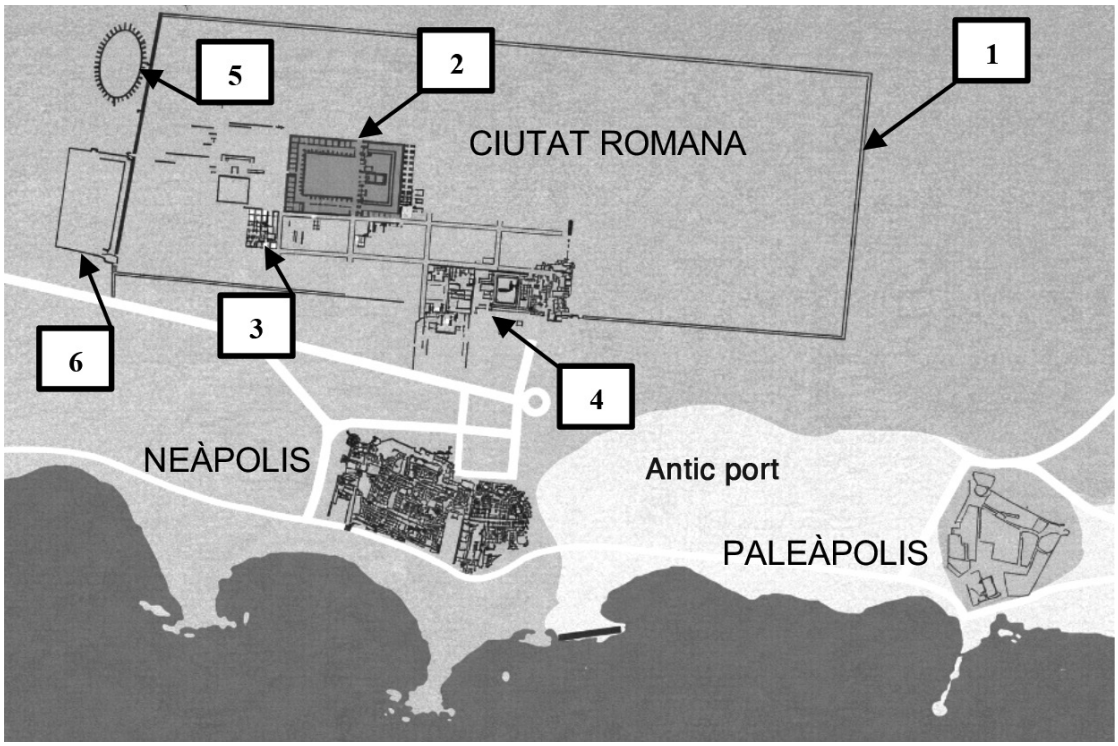
[2 punts: la manca de coherència i cohesió en la redacció, i els errors gramaticals, lèxics i ortogràfics, així com les deficiències en la presentació, poden comportar un descompte de fins a 0,2 punts]

Després, fins a la punta del promontori pirinenc, la costa indicètica es redossa. Endins del litoral que, com hem dit, jau entrat cap enrere, es mostra el mont Malodes; entre les aigües, sorgeixen dos esculls i llurs pollegons s'encimbellen devers els núvols. Entre ells s'estén un port ample on la plana del mar queda a recer de les ventades. Així, amb una barrera rocallosa, els penya-segats emparen tot el contorn de la costa, i, entre el rocam, reposa l'abisme immòbil, les aigües són calmes i el mar enclòs resta tot quiet.

Ruf Fest Avièn. *Les ribes marítimes*, 532-543

Llegiu el text precedent, en què el poeta romà Ruf Fest Aviè (segona meitat del segle IV dC) descriu el tram de costa mediterrània on avui es localitza l'únic jaciment arqueològic de la península Ibèrica amb restes d'un enclavament colonial grec i d'una ciutat romana. A partir del testimoni d'Aviè i de la imatge adjunta, que reprodueix el plànol general del conjunt arqueològic, identifiqueu el jaciment i elaboreu un text expositiu, de quinze línies com a mínim (unes cent cinquanta paraules), que contingui les informacions següents:

— El nom de la població ibera que habitava la zona abans de l'arribada dels romans.
— La cronologia, el motiu i el procés de l'assentament dels grecs.
— La cronologia, el motiu i el procés de l'assentament dels romans.
— Una descripció de la ciutat romana (heu d'identificar els elements senyalats amb números al plànol).
— L'estructura urbanística i els tipus d'habitatge.
— Els espais i edificis més importants dins i fora de les muralles.

Font: *https://www.mhcat.cat/extension/mhc/design/mhc/prepact/cat/emp/img/rel_historia_04g.jpg*.

Comprovació i 2a correcció:

3a correcció:

Etiqueta de l'estudiant

IEC
Institut d'Estudis Catalans

L'Institut d'Estudis Catalans ha tingut cura de la correcció lingüística i de l'edició d'aquesta prova d'accés.

Sèrie 2.

1. Exercici de traducció

La versió correcta del text pot adoptar formes distintes; donem la següent com a pauta orientativa:

> «Al mateix temps, fou declarada la guerra als tarentins perquè havien fet un tort als ambaixadors dels romans. Els tarentins demanaren ajut contra els romans a Pirros, rei de l'Epir, que feia derivar el seu origen del llinatge d'Aquil·les. Llavors, per primera vegada, els romans lluitaren amb un enemic de l'altre costat del mar. Entaulat combat de seguida, Pirros va vèncer amb l'ajut dels elefants.»

2. Exercici de morfosintaxi i etimologia

2.1. Morfosintaxi

a) *Tarentinis* és un adjectiu substantivat masculí, en datiu plural; fa la funció de complement indirecte respecte a *indictum est*.

b) Els tarentins (*Tarentini*) són el subjecte sobreentès del verb *fecerant*.
El substantiu *iniuriam* és el complement directe del verb *fecerant*.

c) El pronom *qui* introdueix una oració subordinada de relatiu (adjectiva); el seu antecedent és *Pyrrum*, i fa de subjecte del verb *trahebat*.

d) La construcció formada per *commissa ... pugna* és un ablatiu absolut.
Està constituïda pel participi *commissa* (ablatiu singular femení), que concorda amb el substantiu *pugna* (ablatiu singular femení).
El participi *commissa* és el predicat verbal de la construcció i el substantiu *pugna* li fa de subjecte.

2.2. Etimologia

a)

- contemporani -ània, etc.
- factura, etc.
- hostilitat, etc.
- invicte, etc.

b)

- *bellum*
- *regem*

3. Exercici de cultura llatina i el seu llegat (opció A o B)

OPCIÓ A

3.1. Plaute

3.2. Horaci

3.3. Ciceró

3.4. Virgili

OPCIÓ B

3.1. d) Apolo.

3.2. b) Deucalió.

3.3. a) Tisbe.

3.4. b) Cíane.

4. Exercici d'exposició d'un tema de cultura llatina i el seu llegat

El redactat següent és un simple model orientatiu, que no ha de ser reproduït literalment.

Es tracta del conjunt arqueològic d'Empúries.

Abans de l'arribada dels romans, a l'Empordà hi habitaven els indigets, una tribu ibera que es dedicava a l'agricultura i a la ramaderia.

Al segle VI aC, uns comerciants grecs de Focea, procedents de Massàlia (Marsella), van desembarcar en una petita illa, actualment unida a la costa, que és avui el poblet de Sant Martí d'Empúries. Aquest primer assentament s'anomenà Paleàpolis. Més tard, arran d'un important augment de població, l'assentament es traslladà a terra ferma i es va fundar un nucli urbà més gran, la Neàpolis, que permetia garantir el control de les activitats comercials terrestres i marítimes que havien motivat l'establiment.

Els romans hi arribaren al segle III aC. L'any 218 aC, amb motiu de la Segona Guerra Púnica, un exèrcit comandat per Gneu Corneli Escipió desembarcà al port d'Empúries amb la intenció de tancar el pas per terra a les tropes cartagineses. L'any 195 aC, el general romà Marc Porci Cató va instal·lar-hi un campament militar, que fou l'embrió de la ciutat romana. Al segle I aC l'emperador August va unir la ciutat grega i la romana sota el nom de *Municipium Emporiae*.

La ciutat romana, situada en el turó, ocupava una extensió de 22,5 hectàrees i estava envoltada per una muralla [1]. Tenia una trama urbana de carrers que es tallaven en angle recte seguint els eixos nord-sud i est-oest (traçat hipodàmic). Aquesta trama definia una retícula d'illes o *insulae* [3], que eren ocupades per edificis d'ús públic o privat. Els emporitans amb més recursos vivien en domus luxoses, amb magnífics mosaics i peristils. D'aquestes residències se n'han excavat dues [4], conegudes com a *domus* dels Mosaics i *domus* de l'Ara del Gall, que ens mostren les grans dimensions que tenien i la seva sumptuositat.

En la intersecció dels dos carrers principals hi havia el fòrum [2], centre polític, religiós i econòmic de la ciutat. En aquesta gran plaça porticada s'alçava un temple probablement dedicat a la tríada capitolina (Júpiter, Juno i Minerva). A cada banda del temple central es conserven les restes d'altres capelles o templets que es varen anar construint al llarg del temps. En una banda del fòrum hi havia una basílica, per a celebrar-hi els judicis, i la cúria, per a les reunions polítiques; en l'altra, es trobaven les botigues (*tabernae*). Fora muralles es conserven restes d'un amfiteatre [5] i d'una palestra [6].